

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/40/2018
Identifikačné číslo spisu: 1315204854
Dátum vydania rozhodnutia: 22.01.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1315204854.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Cisárovej a sudcov JUDr. Márie Trubanovej, PhD., JUDr. Ivana Machyniaka, Mgr. Petra Melichera, JUDr. Soni Langovej, Mgr. Viliama Pohančeníka (sudca spravodajca) a JUDr. Aleny Prieceleovej, vo veci žalobcu: P. I., S. XXX, O., zastúpený: Consilior Iuris s.r.o., advokátska kancelária, Miletičova 23, Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Róbert Dupkala, advokát a konateľ, proti žalovanej: Slovenská asociácia pretláčania rukou, Lichnerova 72, Senec, o zrušenie uznesenia Výkonného výboru žalovanej, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7C/232/2015, o nesúhlase Okresného súdu Bratislava III s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave, takto

rozhodol:

Nesúhlas Okresného súdu Bratislava III s postúpením veci n i e j e d ô v o d n ý.

Vecne príslušným súdom na konanie v prvej inštancii je Okresný súd Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručanou Krajskému súdu v Bratislave dňa 03.12.2014 domáhal zrušenia uznesenia Výkonného výboru žalovanej č. 5 zo dňa 29.09.2014, ktorým bol vylúčený zo Slovenskej asociácie pretláčania rukou z dôvodu hrubého porušenia morálky a etiky športu a poškodzovania dobrého mena Slovenskej asociácie pretláčania rukou na verejnosti svojím správaním a vystupovaním. V žalobe tvrdil, že nikdy nepodal písomnú prihlášku za člena Slovenskej asociácie pretláčania rukou, nezaplatil registračný ani členský poplatok, nikdy o jeho prijatí nerozhodoval Výkonný výbor žalovanej, a teda nikdy sa nestal v zmysle stanov individuálnym členom.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 6S/262/2014-27 zo dňa 08.01.2015 postúpil vec Okresnému súdu Bratislava III ako súdu vecne a miestne príslušnému na konanie. Mal za to, že žalobca žaluje občianske združenie, ktoré nie je orgánom verejnej správy a zákon mu nezveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Občianske združenie je právnickou osobou a vzniká registráciou na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Uznesenie žalovanej o vylúčení žalobcu je síce rozhodnutím o právach a povinnostiach toho ktorého člena ako fyzickej osoby, nie je to však rozhodnutie v oblasti verejnej správy, nakoľko vzťah občianskeho združenia a jeho člena je vzťahom súkromnoprávnym a nespadá do oblasti verejnej správy. Rozhodnutia

žalovanej ako občianskeho združenia nie sú realizáciou verejnej moci, ani nesledujú žiadny verejný cieľ alebo záujem, ani nerealizujú zákon, ale interný predpis združenia, ktorým sú stanovy. Nakoľko nie je možný postup podľa piatej časti O.s.p. upravujúcej správne súdnictvo, dospel krajský súd k záveru, že vecne a miestne príslušným je Okresný súd Bratislava III ako všeobecný súd účastníka, proti ktorému návrh smeruje.

3. Okresný súd Bratislava III nesúhlasil s postúpením veci dôvodiac, že vec patrí do správneho súdnictva. Stotožnil sa so stanoviskom právneho zástupcu žalobcu uvedenom v písomnom vyjadrení zo dňa 13.01.2017 konštatujúc, že nie je vecne príslušným súdom prvej inštancie na prejednanie a rozhodnutie spornej veci. Právny zástupca žalobcu poukázal na to, že v osobe žalovanej ide o záujmovú samosprávu ako jednu zo zložiek verejnej správy. Ide o právnickú osobu, ktorá je národným športovým zväzom a Výkonný výbor žalovanej je orgánom záujmovej samosprávy, ktorému zákon č. 300/2008 Z. z. zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických a právnických osôb.

4. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodnutie o vecnej príslušnosti (§ 8 a § 18 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“ alebo aj len „Správny súdny poriadok“) v spojení s § 11 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj len „C.s.p.“ alebo aj len „Civilný sporový poriadok“) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava III s postúpením veci nie je dôvodný.

5. Podľa § 8 S.s.p., kompetenčné spory medzi súdmi, ak je sporné, či vec patrí do správneho súdnictva, rozhoduje kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa Civilného sporového poriadku.

6. V danom prípade je kompetenčný konflikt medzi civilným súdom a správnym súdom potrebné riešiť ako spor o vecnú príslušnosť. Podmienkou na to, aby bola vec prejednaná v rámci správneho súdnictva je, aby išlo z hľadiska predmetu konania o také konanie, ktoré spĺňa zákonom vymedzené podmienky, čo však v danom prípade konštatovať nemožno.

7. Podľa § 9 ods. 1 S.s.p., konanie sa uskutočňuje na tom správnom súde, ktorý je vecne, miestne a kauzálne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

8. Podľa § 12 C.s.p. na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 11 ods. 1 O.s.p., konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia.

10. Podľa § 18 ods. 2 S.s.p., ak správny súd zistí, že nie je vecne, miestne alebo kauzálne príslušný, postúpi vec uznesením príslušnému správne súdu.

11. Podľa § 18 ods. 3 S.s.p., ak správny súd, ktorému bola vec postúpená správnym súdom tej istej inštancie, nesúhlasí so svojou miestnou príslušnosťou alebo kauzálnou príslušnosťou, predloží vec na rozhodnutie najvyššiemu súdu. Rozhodnutím najvyššieho súdu sú nižšie správne súdy viazané.

12. Podľa § 491 ods. 2 S.s.p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

13. Z citovaného § 9 ods. 1 S.s.p. vyplýva, že príslušnosť (či už miestna, vecná alebo kauzálna) sa skúma a určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

14. V prejednávanej veci bola žaloba doručená Krajskému súdu v Bratislave dňa 03.12.2014, t. j. predmetné konanie bolo začaté ešte v čase účinnosti O.s.p. S poukazom na § 9 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 491 ods. 2 S.s.p. je v tejto veci potrebné posudzovať vecnú a miestnu príslušnosť podľa ustanovení O.s.p., nakoľko táto sa posudzuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania. K týmto okolnostiam nesporne patrí aj skutočnosť, že v čase začatia konania bol platným a účinným procesným kódexom Občiansky súdny poriadok.

15. Citované ustanovenie § 11 ods. 1 O.s.p. zakotvuje zásadu „perpetuatio fori“, podľa ktorej je pre určenie vecnej a miestnej príslušnosti rozhodujúci stav v čase začatia konania a trvá až do skončenia sporu. Pre založenie vecnej a miestnej príslušnosti súdu sú rozhodujúce iba okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania, t. j. v deň doručenia žaloby na súd alebo v deň, keď bolo vydané uznesenie o začatí konania bez návrhu (§ 82 ods. 1 O.s.p.). Ak sa konanie začalo na vecne a miestne príslušnom súde, bude sa konanie viesť na tomto súde, teda bude trvať jeho príslušnosť až do skončenia konania. V tejto súvislosti najvyšší súd konštatuje, že konanie nezačalo na vecne a miestne príslušnom súde, avšak Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 6S/262/2014-27 zo dňa 08.01.2015 postúpil vec Okresnému súdu Bratislava III (taktiež ešte za účinnosti O.s.p.), čím došlo k založeniu vecnej a miestnej príslušnosti tohto súdu.

16. Inštitút vecnej alebo miestnej nepríslušnosti možno totiž aplikovať iba v prípade, ak súd, na ktorý bola podaná žaloba, nebol v deň jej doručenia vecne alebo miestne príslušný (Števček. M., Ficová, S. a kol.: Občiansky súdny poriadok, Komentár - I. diel, 2. Vydanie, C. H. Beck, 2012).

17. Rešpektujúc zásadu „perpetuatio fori“, ktorá bola zakotvená nielen v Občianskom súdnom poriadku, ale je uvedená aj v Správnom súdnom poriadku (§ 9 ods. 1 veta druhá) najvyšší súd konštatuje, že v prejednávanej veci došlo postúpením veci Okresnému súdu Bratislava III ako vecne a miestne príslušnému súdu k založeniu príslušnosti a táto trvá až do skončenia veci.

18. Slovenská asociácia pretláčania rukou je občianske združenie, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov (ďalej aj len „zákon č. 83/1990 Zb.“). V zmysle § 2 ods. 3 tohto zákona je združenie právnickou osobou.

19. V čase začatia konania, ako aj v čase postúpenia veci Krajským súdom v Bratislave Okresnému súdu Bratislava III, bolo platné a účinné ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb., v zmysle ktorého ak člen združenia považuje rozhodnutie niektorého z jeho orgánov, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní odo dňa, keď sa o ňom dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov od rozhodnutia požiadať okresný súd o jeho preskúmanie.

20. Vzhľadom na citované ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. nie sú splnené podmienky na prejednanie predmetnej veci krajským súdom ako súdom prvého stupňa. Vecná a miesta príslušnosť bola založená postúpením veci Okresnému súdu Bratislava III správne.

21. V súvislosti s aplikáciou § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. najvyšší súd v uznesení sp. zn. 9Nds/15/2012 konštatoval, že „... Podľa tejto úpravy príslušnosti súdu je rozhodujúce, že združenie ako právnická osoba vzniklo podľa zákona č. 83/1990 Zb. a že žalovaným je orgán tohto združenia. Na preskúmanie jeho rozhodnutí je v zákone výslovne určený ako vecne príslušný okresný súd a krajský súd by bol vecne príslušný len v prípade, keby preskúmal rozhodnutia žalovaného vo veciach, v ktorých štát preniesol na žalovaného pôsobnosti orgánu verejnej správy. O takýto prípad v danej veci nešlo, lebo veci týkajúce sa organizačných otázok záujmovej samosprávy nemožno považovať za prenesený výkon štátnej správy. Pôsobnosť súdov v správnom súdnictve preto nie je daná.“

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že orgány žalovanej ako súkromnoprávnej osoby rozhodujú na základe „Stanov občianskeho združenia Slovenská asociácia pretláčania rukou“, teda iba v oblasti súkromnej, nie v oblasti verejnej. Z uvedeného dôvodu nie sú splnené podmienky pre súdny

prieskum ich rozhodnutí podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej správne súdnictvo. Krajský súd v Bratislave správne uviedol, že ich rozhodnutia nie sú realizáciou verejnej moci, ani nesledujú žiaden verejný cieľ alebo záujem, ani nerealizujú zákon, ale interný predpis združenia, ktorým sú stanovy. Zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu účinný do 31.12.2015 ani zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ani žiadny iný zákon nezveril Slovenskej asociácii pretláčania rukou ako národnému športovému zväzu rozhodovaciu právomoc o právach a povinnostiach ich členov práve z dôvodu, že tieto sú internou, súkromnoprávnou záležitosťou združenia. Preto ich rozhodnutia nemôžu podliehať súdnemu prieskumu v správnom súdnictve v zmysle § 244 ods. 2 O.s.p. Takémuto prieskumu by podliehali len v prípade, ak by sa týkali oblasti verejnej správy a zákon (nie predpis nižšej právnej sily, alebo ich interný akt) by im v tomto smere zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb (viď napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Nds/3/2012, 7Nds/3/2014, 3Nds/1/2016).

23. Vzťah Slovenskej asociácie pretláčania rukou (žalovanej) a jeho člena (žalobcu) vo veciach týkajúcich sa členstva v združení je vzťahom súkromnoprávnym a nespadá do oblasti verejnej správy. Uznesenie Výkonného výboru o vylúčení žalobcu z tohto združenia je svojou povahou rozhodnutím o právach a povinnostiach člena združenia, ale nie je rozhodnutím vydaným vo verejnom záujme (v oblasti verejnej správy).

24. Vzhľadom na to, že Česká republika má takmer totožné znenie § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb., poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na právny názor Najvyššieho súdu Českej republiky vyslovený v uznesení sp. zn. 28Cdo/1618/2006 zo dňa 21.05.2007: „... princíp spolkovéj autonómie (zakotvený predovšetkým v ustanoveniach § 1 ods. 1 a § 3 ods. 3 zákona č. 83/1990 Sb.) velí súdu nezasahovať do činnosti občianskych združení akýmkoľvek iným spôsobom, než výslovne dovoľuje zákon.“ V rozsudku sp. zn. 28Cdo/3569/2007 zo dňa 25.09.2007 tiež Najvyšší súd Českej republiky konštatoval, že „... je zásadne vecou príslušného združenia, či, koho a za akých podmienok prijme do radov svojich členov. Tomu zodpovedá zákonná úprava kladúca dôraz na to, že vnútorné pomery v združení sa spravujú stanovami.“

25. Záverom kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky upriamuje pozornosť na uznesenie NS SR sp. zn. 7Nds/2/2016 zo dňa 31.03.2016, v ktorom najvyšší súd v konaní o preskúmanie zákonnosti totožného uznesenia Výkonného výboru žalovanej zo dňa 29.09.2014 (týkajúceho sa však Petra Kasana) ako v prejednávanej veci rozhodol, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava II s postúpením veci pôvodne vedenej na Krajskom súde v Bratislave je dôvodný a na prejednanie a rozhodnutie veci je miestne príslušný Okresný súd Bratislava III, v obvode ktorého mala žalovaná v čase začatia konania sídlo.

26. „Obiter dictum“ najvyšší súd dodáva, že je na zamyslenie, ak sa žalobca domáha zrušenia uznesenia Výkonného výboru žalovanej, ktorým bol vylúčený zo Slovenskej asociácie pretláčania rukou napriek tomu, že ako sám tvrdí, sa nikdy nestal členom žalovanej. Otázne teda je, aké subjektívne práva žalobcu vôbec boli porušené.

27. So zreteľom na uvedené kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia s tým, že súdy sú týmto rozhodnutím viazané (§ 11 ods. 1 C.s.p.).

28. Toto uznesenie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 7:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.